

NACIONĀLĀ RADIO UN TELEVĪZIJAS PADOME

**ELEKTRONISKO SABIEDRĪBAS SAZIŅAS LĪDZEKĻU
ATTĪSTĪBAS**

NACIONĀLĀ KONCEPCIJA

Rīga, 1996.g

NACIONĀLĀ RADIO UN TELEVĪZIJAS PADOME

Smiļņu ielā 1/3, Rīga LV 1939, Latvija, tālrunis: 206509, fakss: 206562

1996.gada 29.janvārī

LĒMUMS Nr.5.

1. Akceptēt saskaņā ar Radio un televīzijas likuma 46.panta pirmo daļu izstrādāto elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu attīstības nacionālo koncepciju (pielikumā), ievērojot 1996.gada 18.janvārī raidorganizāciju apspriedē izteiktos priekšlikumus un labojumus .

2.Publicēt koncepciju laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

3.Izsūtīt koncepciju Latvijas raidorganizācijām un Satiksmes ministrijai (Radio un televīzijas likuma 10.panta trešā daļa).

Padomes priekšsēdētājs

O.Rubenis

Ķestīte paista
D.

Satura rādītājs

Satura rādītājs	2.lpp
Koncepcijā lietotie termini.....	3.lpp.
Koncepcijas paredzētie uzdevumi	5.lpp.
Nacionālā radio un televīzijas padome.....	5.lpp.
Nacionālais pasūtījums.....	6.lpp.
Sabiedriskā apraides sistēma.....	7.lpp.
Latvijas Radio un Latvijas Televīzija	7.lpp.
Latvijas Radio.....	9.lpp.
Latvijas Televīzija.....	10.lpp.
Komerčiālās radio un televīzijas raidorganizācijas.....	11.lpp.
Komercriadio.....	11. lpp.
Komerctelevisijas.....	12. lpp.
Kabeļradio un kabeļtelevīzijas	13. lpp.
Ārvalstu programmu retranslācija.....	13. lpp.

Radio un televīzija ir vieni no iedarbīgākajiem līdzekļiem sabiedrības apziņas veidošanā.

Tiem ir bijusi izcila loma arī Latvijas neatkarības atgūšanas gaitā, it īpaši tās kritiskajos brīžos. Radio un televīzija ir veicinājusi nacionālās pašapziņas atjaunošanu, tautas atmodu un demokrātisku ideālu apliecināšanu dzīvē.

Radio un televīzijas sabiedriskajai ietekmībai šodien ir pasaules mērogs, un tā spēj cilvēkos viest gan daudz laba, gan, diemžēl, arī tiem kaitēt. Elektroniskie sabiedrības saziņas līdzekļi spēj nevien pārvarēt valstu un kontinentu robežas, bet to izmantotājiem ir iespējas arī pārkāpt sabiedrībā pieņemtās morāles normas un tādā kārtā graut patiesa humānisma pamatus. Lai radio un televīzija tik tiešām būtu objektīvas informācijas, progresīvu ideju un īsta kultūras gara nesēji, to darbība ir jāpakārto demokrātiskas sabiedrības pamatprasībām. Šīs prasības radio un televīzijai palīdz īstenot nacionālā likumdošana un saskaņā ar to izveidotās institūcijas, kā arī attiecīgas starptautiskas organizācijas un pēc to iniciatīvas panāktās vienošanās.

Paredzētajai televīzijas un radio darbībai visnotaļ jāatbalsta Latvijas iedzīvotāju patriotiskas attieksmes veidošana pret savu zemi un tautu, visnotaļ jāpalīdz raidorganizāciju radošajam darbam balstīt un stiprināt brīvas un demokrātiskas Latvijas valstiskumu, tautas un valsts identitātes uzturēšanu, kā arī sekmēt humānisma ideālu izplatīšanu un īstenošanu visos Latvijas iedzīvotāju slāņos.

Izstrādājot un pieņemot šo koncepciju, Nacionālā radio un televīzijas padome nosaka darbības vadlinijas turpmākajiem četriem gadiem.

Koncepcijā lietotie termini

Abonentmaksā - skatītāju un klausītāju maksā par tiesībām izmantot radio, televīzijas vai kādā cita elektroniskā saziņas līdzekļa programmas.

Diapazons - noteikta frekvenču josla, ko Valsts elektrosakaru inspekcija atļāvusi izmantot attiecīgajiem elektroniskajiem saziņas līdzekļa veidiem.

Pirmais (vecāis) UĻV diapazons - frekvenču josla no 66 līdz 74 MHz.

Otrais (jaunais) UĻV diapazons - frekvenču josla no 87,5 līdz 108 MHz.

Elektromagnētiskais lauks - radio un televīzijas informācijas nesējs telpā.

Elektriskais signāls - informācijas nesējs kabeļu līnijās.

Izplatīšanas tīkls - vienas un tās pašas programmas izplatīšanai izveidota raidīšanas sistēma, kas sastāv no ne mazāk kā diviem raidītājiem un apraides noteiktu teritoriju. Var būt reģionālie un Latvijas jeb nacionālie izplatīšanas tīkli.

Komerčiālās programmas - peļņas iegūšanas nolūkā veidotas programmas.

Kabeļtelevīzija - tehnisks līdzeklis programmu publiskai izplatīšanai un uztveršanai ar kabeļu tīklu palīdzību.

Kauāls - programmas izplatīšanai atvēlētā elektromagnētiskā lauka svārstību frekvenču josla starptautiskajos standartos noteiktā intervālā.

Nacionālais pasūtījums - Nacionālās radio un televīzijas padomes apstiprināts programmu un raidījumu kopums.

Neatkarīgais producents - personā, kas nodarbojas ar filmu, reklāmu, atsevišķu radio, televīzijas raidījumu vai programmu veidošanu.

Orgānāltraidījums - pašas raidorganizācijas veidots raidījums.

Programma - raidorganizācijas izveidots raidījumu kopums, kas veidots ar kopēju nosaukumu un tiek vienlaicīgi izplatīts vienā frekvencē, kanālā vai tīklā.

Programma ar noteiktu ievirzi (arī programmas formāts) - raidījumu kopums, kas adresēts noteiktai klausītāju auditorijai, interešu grupai. Arī tematisks raidījumu kopums.

Programmu izplatīšanas līdzekļi - zemes raidītāji, kabeļu tīkli vai satelīti, kas izplata programmas publiskai uztveršanai atklātā vai kodētā veidā, izmantojot elektromagnētiskā lauka svārstību frekvenču joslu starptautiskajos standartos noteiktās frekvencēs (radio) un kanālos (televīzija).

Raidījums - ar tehniskiem līdzekļiem veidots informatīvs, analītisks vai cita veida noteikta nosaukuma un apjoma materiāls.

Sabiedriska raidorganizācija - sabiedrības pārraudzībā esoša, valsts institūciju, politisko un sabiedrisko organizāciju un ekonomisko aprindu tiešai atbalstam nepakļauta raidorganizācija ar neatkarīgu finansējumu. Tā rada daudzveidīgas un līdzsvarotas programmas visas sabiedrības interesēs un ir izveidota, ieguldot tās pamatkapitālā valsts īpašumu.

Sabiedriskā apraides sistēma - Sabiedrisko raidorganizāciju veidoto programmu izplatīšanas sistēma.

Koncepcijas paredzētie uzdevumi

Koncepcijas pamatuzdevums ir - izveidot efektīvu elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu sistēmu, kas kalpotu Latvijas nacionālajām interesēm, stiprinot Latviju kā neatkarīgu demokrātisku valsti un nodrošinātu valsts iedzīvotājiem iespēju saņemt vispusīgu un objektīvu sociālajai orientācijai nepieciešamo informāciju. Sistēmas veidošanas procesā, attīstībā un darbībā tās dažādie realizācijas varianti vērtējami pēc to efektivitātes izvirzīto mērķu sasniegšanā.

Koncepcijas paredzētie uzdevumi ir:

- izstrādāt Latvijas nacionālajām interesēm atbilstošu programmu politiku un programmu attīstības projektu radio un televīzijā, ņemot vērā citu valstu pieredzi;
- attīstīt latviešu valodu un kultūru, vienlaikus ievērojot Latvijas mazākumtautību brīvas līdzspastāvēšanas tiesības;
- sekmēt Latvijas reprezentēšanu pasaulē;
- veicināt līdzsvarotu sabiedriskās un komerciālās raidīšanas attīstību un konkurenci, uzticot tām pildīt sabiedrībai nepieciešamās funkcijas, sabalansējot tās ar ekonomiskajām iespējām;
- sekmēt sabiedrības vispusīgu izglītošanu, paplašinot viņu interešu loku un informētību par mūsu valsts un visas pasaules problēmām un aktualitātēm;
- novērst politiskās un ekonomiskās varas iespējas ar elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu palīdzību manipulēt ar sabiedrisko domu;
- aizstāvēt vispārārtītu ētikas normu ievērošanu žurnālistikā, vienlaicīgi vērstoties pret jebkuru žurnālista darba diskrimināciju.

Nacionālā radio un televīzijas padome

Nacionālā radio un televīzijas padome, pārstāvot sabiedrības intereses, saskaņā ar likumu un valsts kultūrpolitiskajām nostādņēm:

- veic elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu uzraudzību;
- nepieļauj elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu monopolizēšanu, aizstāv raidorganizācijas no valsts kā arī pašvaldību institūciju, politisko un sabiedrisko organizāciju, reliģisko konfesiju, finanšu u ekonomisko aprindu vienpusīgas ietekmes:
- prognozē un sekmē elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu iekļaušanos jaunās tehnoloģijas aprīvē un pārcju uz Eiropas standartiem;
- seko komunikatīvās situācijas attīstībai pasaulē un iesniedz Sacimai priekšlikumus par Radio un televīzijas likuma pilnveidošanu kā arī

nepieciešamības gadījumā rosina Ministru kabinetu izdot īpašus noteikumus vai nolikumu nacionālās koncepcijas realizēšanai;

-sekmē informatīvo, izglītojošo un izklaidojošo raidījumu sabalansētu līdzāspastāvēšanu programmās un kopumā radio un televīzijā;

-organizē aptaujas par raidorganizāciju veidoto programmu popularitāti un kvalitāti;

-riko ikgadējas radio un televīzijas programmu apspriešanai veltītas konferences un diskusijas, uz kurām uzaicina raidorganizāciju pārstāvjus kā arī sabiedrībā pazīstamas un ietekmīgas personas, kas pārstāv dažādus sabiedrības slāņus un intereses. Nacionālā radio un televīzijas padome analizē šo apspriežu rekomendācijas un ņem vērā savā konkrētajā darbībā;

-sekmē televīzijas un radio darbinieku profesionālās kvalifikācijas un erudīcijas paaugstināšanu;

-palīdz raidorganizācijām organizēt ikgadējus atklātus vai slēgtus kultūrizglītojošu raidījumu pieteikumu konkursus labāko oriģināldaļinājumu noskaidrošanai;

Nacionālā radio un televīzijas padome nosaka nacionālā pasūtījuma pamatnostādnes.

Nacionālais pasūtījums

Nacionālais pasūtījums ir Nacionālajā radio un televīzijas padomē apstiprināts un finansiāli nodrošināts programmu un raidījumu kopums.

Nacionālā pasūtījuma realizēšana galvenokārt ir sabiedrisko raidorganizāciju uzdevums, kā arī uz to var pretendēt jebkura cita raidorganizācija likumā noteiktā kārtībā.

Nacionālā pasūtījuma uzdevums ir:

-nodrošināt brīvu vispusīgas informācijas izplatīšanu par notikumiem Latvijā un ārzemēs;

-nodrošināt latviešu valodas un kultūras aizsardzību un attīstību, sekmējot vienkopienas valsts nostiprināšanu un tautas identitātes saglabāšanu;

-nodrošināt sabiedrības vajadzības pēc izglītojošiem, arī reliģiski izglītojošiem, kultūras, zinātnes, izklaides, bērnu, sporta un citiem raidījumiem (arī ar surdotulkojumu);

Nacionālā pasūtījuma apjomu un saturu Padome precizē katru gadu, vadoties no aktuālām sabiedrības un valsts prasībām un nepieciešamības kā arī no finansiālajām iespējām. Ja finansiālās iespējas ļauj līdz 15 procentiem no nacionālā pasūtījuma nodot komerciālajām raidorganizācijām, Padome par to izsludina konkursu.

Sabiedriskā apraides sistēma

Sabiedriskās apraides sistēmas nepieciešamību Latvija ir atzinusi, pievienojoties 1994.gada decembrī Prāgā pieņemtajai deklarācijai "Par masu saziņas līdzekļiem demokrātiskā sabiedrībā". Sabiedriskajai apraidei ir gan finansiāli, gan tehniski jābūt pieejamai lielākajai daļai valsts teritorijā dzīvojošo cilvēku. Latvijas Radio un Latvijas Televīzija, kas pašreiz pilda nacionālā pasūtījuma uzdevumu, pēc būtības vēl nav sabiedriskās, bet gan valsts raidorganizācijas, jo ir atkarīgas no valsts budžeta piešķirtajiem līdzekļiem. Likumā noteikts, ka finansējums no valsts budžeta nedrīkst būt mazāks kā iepriekšējā gadā, ievērojot inflāciju. Kamēr valsts budžeta finansējums ir nepietiekams, trūkstošos līdzekļus Latvijas Radio un Latvijas Televīzija iegūst no reklāmas, kas savukārt dara tos netieši atkarīgus no reklāmas devējiem. Par patiesi sabiedriskām raidorganizācijām Latvijas Radio un Latvijas Televīziju varēs uzskatīt tikai pēc abonentmaksu ieviešanas, kas ir viens no neatliekamākajiem tuvāko gadu uzdevumiem.

Sabiedriskās apraides svarīgākie priekšnosacījumi:

- nacionālā valstiskuma uzturēšana;
- politiskā neitralitāte;
- neatkarība no valdības, politiskajām partijām, ekonomiskajām grupām un reliģiskajām konfesijām;
- informatīvo, izglītojošo un izklaidējošo un citu raidījumu saprātīgi sabalansēta līdzāspastāvēšana radio un televīzijas programmās, dodot iespēju auditorijai uztvert plašu programmu loku saskaņā ar koncepcijā noteiktajiem uzdevumiem;
- neatkarīgs finansējums, pakāpeniski ieviesta pāreja uz abonentmaksām;
- sabiedriskās apraides sabiedriskas kontrolēšanas nepieciešamība

Sabiedriskās apraides sistēma, kas balstās ne tikai uz lielas auditorijas piesaistīšanu, bet arī uz sabiedrības mazākuma, sociālo, demogrāfisko un interešu grupu piesaisti, saglabā radio un televīziju kā kultūras attīstības svarīgu fenomenu, nevis tikai kā biznesa struktūru.

Latvijas radio un Latvijas televīzija

Valsts bezpeļņas sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Latvijas Radio" un "Latvijas Televīzija" ir sabiedriskas raidorganizācijas, kuras visā to darbības laikā nav privatizējamas ne kopumā, ne pa daļām.

Sabiedrisko raidorganizāciju pamatuzdevums ir nacionālā pasūtījuma pildīšana.

Sabiedrisko radio un televīzijas organizāciju darbības principi ir:

- tām jāaptver visa valsts teritorija;
- tās veido programmas visas sabiedrības interesēs atbilstoši reālajiem finansu resursiem;
- Latvijas Radio un Latvijas Televīzijas programmu lielākā daļa aizpildāma ar pašu veidotajiem un producentiem pasūtītajiem vai arī no tiem iepirktajiem raidījumiem. Visiem sabiedrisko raidorganizāciju veidotajiem un no producentiem pirktajiem raidījumiem jāatbilst nacionālā pasūtījuma mērķiem.

Latvijas Radio un Latvijas Televīzija savās programmās piesaka un skaidro savas nācijas eksistencei svarīgas garīgās un materiālās vērtības; profesionālās, nacionālās, reliģiskās, kā arī tās saņēro ar attiecīgu informāciju citur pasaulē.

Programmām jāpaplašina sabiedrības redzesloks un informētība, jāveido zinātniski pamatoti un objektīvi priekšstati par civilizācijas attīstības tendencēm un prognozēm;

Nodrošinot latviešu kultūras identitāti, uzmanības centrā turāmas latviešu tautas nacionālās kultūras vērtības.

Televīzija un radio veicina zinātnes, mākslas un reliģijas dialogu par vērtībām un jaunākajām atziņām pasaulē; izglītojošos raidījumos izmantojami arī ārzemju materiāli.

Jaunatnes pārraides tiek veidotas gudrības, krietnuma, skaistuma, veselības un humānisma idejā. Īpaša vērtība kā radio, tā televīzijā veltāma bērnu programmām, kas orientētas uz izglītošanu un audzināšanu dāvei un darbam, visādu māku, prasmju un iemaņu veidošanai.

Sekmējama visai valstij būtiskās reģionālās informācijas nonākšana līdz visiem Latvijas iedzīvotājiem.

Popularizējama pozitīvam piemēram un paraugam atbilstošu personību un redzamu profesionāļu sabiedriskā pieredze un uzskati;

Stimulējama ir māksliniecisko kolektīvu pastāvēšana raidorganizācijās.

Latvijas Radio un Latvijas Televīzija pavairo un izplata saturīgi veiksmīgākās programmas Latvijas tēla veidošanai un uzturēšanai pasaulē un piedalās starptautiskos radio un televīzijas programmu festivālos, skatēs un tirgos.

Latvijas Radio un Latvijas Televīzijas veidotās programmas un videomateriāli ar kultūrvēsturisku vērtību ir nacionālās kultūras mantojuma daļa un Valsts arhīva fonda sastāvdaļa.

Latvijas Radio pirmā programma kā galvenā nacionālā pasūtījuma uzdevumu veicēja jāizplata visā valstī vidējo viļņu un abos UĪV diapazonos, nodrošinot kvalitatīvu (pakāpeniski pārejot uz stereoraidījumiem) šīs programmas uztveršanas iespēju visā valsts teritorijā. Šī programma pilnībā aizpildāma ar nacionālā pasūtījuma ietvaros veidotiem raidījumiem. Tajā nav pieļaujama reklāma ziņu pārraidēs un pakāpeniski pārtraucama reklāmas ieviešana visā programmā, saistot to ar abonentmaksas ieviešanu.

Latvijas Radio otrā programma izplatāma visā valsts teritorijā UĪV diapazonā. Šajā programmā iekļaujami un pilnveidojami raidījumi mazākumtautībām ar mērķi sekmēt sabiedrības integrāciju un vienotības valsts nostiprināšanu.

Latvijas Radio veidojami reģionālie korespondentu punkti un studijas vai arī uz līguma pamata izmantojami vietējo un reģionālo raidorganizāciju veidotie raidījumi un materiāli. Reģionālajiem raidījumiem nodrošināms noteikts raidlaiks otrajā programmā.

Veidojami raidījumi jaunatnes auditorijas piesaistīšanai un klasiskās mūzikas raidījumi, kas izplatāmi visā valsts teritorijā otrajā UĪV diapazonā. Šim nolūkam nākotnē no nacionālā pasūtījuma rodas iespējas piešķirt papildus mērķa finansējumu.

Ar pašreiz atvēlēto finansējumu nav iespējams nodrošināt Latvijas Radio raidījumu izplatīšanu otrajā vidējo viļņu tīklā. Uz to izsludināms konkurss komercraidorg nīzācijām, cenšoties tajā saglabāt vietu Saeimas sēžu translācijai.

Turpmāko četrus gadus laikā sekmējama vispārēja pāreja uz otro UĪV diapazonu un stereoraidīšanu, izmantojot Eiropas standartus. Šīs izmaiņas nedrīkst pasliktināt klausītājiem iespējas uztvert programmas. Raidīšanas pārtraukšana pirmajā UĪV diapazonā pieļaujama tikai pēc tam, kad socioloģiskie pētījumi apstiprina šādu iespēju.

Latvijas Radio kopā ar LVRTC un Valsts Elektrosakaru inspekciju izstrādājams projekts pārejai uz vismaz divu programmu raidīšanu visā valstī otrajā UĪV diapazonā, paredzot raidītāju tīkla efektivitātes paaugstināšanu un izmaksu samazināšanu, plašāk izmantojot mazas jaudas raidītājus bez pastāvīga apkalpojošā personāla. Latvijas Radio paši vai kopā ar komercraidorganizācijām var iegādāties savus raidītājus un veidot alternatīvus radio tīklus..

Uzsākama ciparu radiofonijas iespēju apzināšana, un jāizstrādā projekts tās ieviešanai valstī, atbilstot raidītāju tīklus otrajā UĪV diapazonā.

Atbilstoši papildus piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem Latvijas Radio veido programmu tuvākajām ārvalstīm igauņu, lietuviešu, krievu, ziemeļvalstu u.c. valodās.

Latvijas Televīzija

Divu kanālu programma ir optimāls modelis sabiedriskā raidītāja funkciju pildīšanai.

Latvijas Televīzijas pirmā programma 1. izplatīšanas tīklā tiek veidota tikai valsts valodā. Šī programma pilnībā aizpildāma ar nacionālā pasūtījuma raidījumiem, nodrošinot informatīvo, izglītojošo un izklaidējošo raidījumu līdzsvaru. Tajā nav pieļaujama reklāma ziņu pārraidēs un pakāpeniski pārtraucama reklāmas ievietošana visā programmā saistot to ar abonentmaksas ieviešanu.

Latvijas Televīzijas otrajā programmā 2. izplatīšanas tīklā iekļaujami raidījumi sociālām mērķa grupām un mazākumtautībām. Istenojot Latvijas valsts politiku par virzību uz vienkopienas valsti, izstrādājamas attiecīgas pārraides cittautiešu daļas integrēšanai Latvijas sabiedrībā.

Lai ļautu reāli īstenot uzdevumus par reģionālo informāciju kā līdzvērtīgu nacionālās informācijas sastāvdaļu, otrajā programmā var tikt iekļauti reģionālo studiju veidotie raidījumi, prioritāti dodot reģionālo ziņu pārraidēm.

Izņemot Latvijas Televīzijas aizņemto laiku, pārējais raidlaiks otrajā programmā konkursa kārtībā tiek sadalīts citām raidorganizācijām.

Apzinoties, ka nacionālā pasūtījuma izvietošanai 2. izplatīšanas tīklā finansiālās iespējas ir ierobežotas, ir apsverama iespēja otro programmu Latvijas Televīzijā veidot kā komercprogrammu vai arī Padomes uzraudzībā pēc attiecīgu likuma grozījumu pieņemšanas izveidot akciju sabiedrību ar obligātu valsts kapitāla daļas iekļaušanu.

Lai ieviestu Eiropas standartus televīzijā, veicama pakāpeniska pāreja uz PAL krāsu kodēšanas sistēmu.

Latvijas Televīzijai kopā ar LVRTC un Valsts Elektrosakaru inspekciju jāizstrādā projekts televīzijas raidītāju tīklu attīstībai nākošajos četros gados. Pamatojoties uz socioloģiskiem pētījumiem par televīzijas uztvērēju parka nomaiņu, tehniskajām un finansiālajām iespējām, projektā jāparedz pāreja uz raidīšanu PAL standartā. Vadoties no Eiropas Raidorganizāciju apvienības (EBU) ieteikumiem, izskatāms jautājums par raidījumu pārtraukšanu 4. un 5. televīzijas kanālā.

Komerčiālās radio un televīzijas raidorganizācijas

Komerčraidorganizāciju veidošana notiek saskaņā ar Latvijas Republikas likumdošanu. To kontrolē Padome, ievērojot tehniskās iespējas, programmu koncepcijas (atbilstību valodas, autoritātes un citiem likumiem), valstisko lojalitāti, dibinātāju finansiālo stāvokli, vispārārtīgos morāles un ētikas principus un citus kritērijus. Konkursos uz brīvajām frekvencēm un kanāliem jāizvērtē, kā katras komerčraidorganizācijas darbība iekļaujas kopējā programmu klāstā.

Komerčradio un komerčtelevīzija sevi uztur ar ienākumiem no pašu komerčdarbības, no abonentmaksām un sponsorējumiem. Tās darbojas atbilstoši pašu izstrādātai programmas koncepcijai, uz kuras pamata Padome tām izdevusi apraides vai retranslācijas atļauju.

Komerčraidorganizāciju tīcībā var būt kā vietējie un reģionālie, tā arī visu Latviju aptverošs tīkls.

Pēc teritoriālā principa Latvijā pastāv un ir sekmējama visu Latviju aptverošu, reģionālo un vietējo raidorganizāciju darbība. Iespēju robežās ieteicams rast kontaktus ar vietējām pašvaldībām, jo iedzīvotāju interese par sava novada notikumiem un cilvēkiem ir pietiekoši liela, lai par tiem veidotu vietējās radio un televīzijas pārraides.

Daļa no vietējām un reģionālajām programmām pēc Padomes vai raidorganizācijas ierosmes likumā paredzētajā kārtībā var tikt iekļauta nacionālajā pasūtījumā.

Komerčradio

Pašlaik Latvijā darbojas 31 komerčiālā raidorganizācija, kas savu programmu izplatīšanai izmanto 27 raidītājus. Vidējos viļņos vienu vietējo raidītāju Rīgā ir divi komerčradio; pārējie raida otrajā UĪV diapazonā.

Visi pirmā (vecā) UĪV diapazona radiatoraitāji kā arī 87,5 MHz - 108 MHz diapazonā izvietotie 4. un 5. kanāla televīzijas raidītāji slēdzami. Jaunie komerčradio raidīšanas licenšu pieprasījumi virzāmi uz otro UĪV diapazonu.

Komerčradio reģionālais tīkls Latvijā veidojams, ņemot vērā tirgu un tehniskās iespējas.

Lai nepieļautu valsts monopola pastāvēšanu nacionālajos un reģionālajos tīklos, ieteicams izveidot trīs visas valsts teritorijā uztveramus otrā UĪV diapazona tīklus komerčradio vajadzībām.

Ir atbalstāmas radiostacijas, kas iegādājas savus raidītājus, veido alternatīvus radio tīklus un ir gatavas savus tehniskos līdzekļus izīrēt

citām raidorganizācijām, radot konkurenci LVRTC un ierobežojot tarifu nepamatotu palielināšanu.

Lai veicinātu daudzpusīgu programmu rašanos, eventuelās radiostacijas ievirzāmas un stimulējamas neatdarināt jau strādājošo radiostaciju programmu formātu.

Komerctelevīzija

Līdztekus Latvijas televīzijas izmantošanā nodotajam 1. un 2. izplatīšanas tīklam pašreiz valsts rīcībā ir visu Latviju aptverošais 3. tīkls kā arī 7. un 31. kanāls, kas aptver Rīgu un tās apkārtni. Tie piedāvājami izīrēšanai komerctelevīzijām. Vairāku komerctelevīziju rīcībā ir tām pašām piederoši kanāli.

3. tīkls pagaidām tiek izmantots Krievijas Sabiedriskās televīzijas programmas izplatīšanai. Tomēr nav ne demokrātiski, ne saprātīgi, ne taisnīgi dot kādai citai valstij ekskluzīvas tiesības tās televīzijas programmu izplatīšanai Latvijas nacionālajos tīklos. Tas nav lietderīgi arī no ekonomiskā viedokļa, jo pavājina konkurences iespējas Latvijas telekompānijām un atņem tām lielu reklāmas tirgus daļu. Krievijas Sabiedriskās televīzijas programma, tāpat kā jebkuras citas ārvalsts programma, retranslējama ar kabeļtelevīzijas palīdzību, pietiekami plaši iuformējot, kā interesenti turpmāk varēs noskatīties šo programmu.

3. izplatīšanas tīklā konkursa kārtiņā tiek dotas iespējas pretendēt Latvijā esošajām komerctelevīzijām. Izīrēšanas princips: viens kanāls - viena raidorganizācija; sabalansēta programma; vidēji vismaz 9 stundas dienā kā raidīšanas minimums, un raidījumu spektrs pēc iespējas plašākai auditorijai. Ja neviena komerctelevīzija nespēj šos principus izpildīt, atbalstāma vairāku komerctelevīziju apvienošanās kopīgas programmas veidošanai.

Iepriekšminētie nosacījumi attiecas arī uz Rīgas 7. un 31. kanāla izīrēšanu, pieļaujot, ka viens no šiem kanāliem būtu pilsētas kanāls un otrs tīktu atvēlēts jaunu raidorganizāciju eksperimentiem un savu spēju apliecināšanai, pirms tās pretendētu uz veselu kanālu, tīklu vai nacionālā pasūtījuma daļu.

Komerctelevīzijas sabiedrības var izvietot savus raidītājus valstī esošajos izplatīšanas tīklos. Jaunu izplatīšanas tīklu veidošana nav pieļaujama līdz esošo izplatīšanas tīklu un kanālu sakārtošanai un racionālai izmantošanai. Izstrādājams tehniskais projekts visaptverošu visas valsts tīklu tehnoloģiskai rekonstrukcijai, lai tie būtu efektīvāki un ekonomiskāki.

Lai ieviestu Eiropas standartus, televīzijai veicama pāreja uz PAL krāsu kodēšanas sistēmu.

Atbilstoši Radio un televīzijas likumam kabeļtelevīzijas, tāpat kā raidorganizācijas, var veidot savas programmas, saņemot apraides atļaujas.

Latvijā pašreiz ir pieteikušās 16 kabeļtelevīzijas. Kabeļtelevīzija kā elektronisko saziņas līdzekļu nozare strauji attīstās visā pasaulē; kabeļtelevīzijas tīkliem apvienojoties ar telekomunikāciju tīkliem, tiek veidots vienots informatīvais tīkls ar iespēju izmantot datu bāzes, elektronisko pastu, multimēdijus, interaktīvo televīziju un citus pakalpojumus.

Satiksmes ministrijas institūcijām, sadarbojoties ar Nacionālo radio un televīzijas padomi, tuvākajā laikā izstrādājami Eiropas standartiem atbilstoši tehniskie noteikumi augšminēto tīklu attīstīšanai.

Padome veicinās kabeļtelevīziju attīstību, lai Latvijā esošās kabeļtelevīzijas jau 1997. gadā vismaz pusei valsts iedzīvotāju varētu nodrošināt iespēju skatīties raidījumus kabeļsistēmās. Tajā pat laikā jāatzīmē, ka daudzi esošie kabeļtīkli neatbilst Eiropas standartiem un nespēj nodrošināt liela skaita gaisa un kabeļprogrammu uztveršanu. Tuvāko gadu laikā jāveido vienota, tehniski pilnvērtīga kabeļtelevīzijas sistēma pēc vienotiem tehniskiem standartiem, kas spēj kvalitatīvi darboties visā valsts teritorijā. Jau strādājošām kabeļtelevīzijas organizācijām ir jāpārveido savi tehniskie izplatīšanas līdzekļi atbilstoši pieņemtajiem tehniskajiem noteikumiem.

Prognozējot kabeļsistēmas attīstību, Padomei jāparedz šī procesa regulēšanai nepieciešamās likumdošanas normas, tāpat tuvākā laikā nodrošināma likuma "Par autortiesībām un blakustiesībām" ieviešana kabeļtelevīzijā.

Atbilstoši pašreizējam Likumam kabeļtelevīzija nedrīkst veidot savas programmas. Lai veidotu savas programmas, tai ir jākļūst par raidorganizāciju un jāizņem apraides atļauja.

Kabeļtelevīzijas sistēmām ir jānodrošina visu konkrētajā apdzīvotajā vietā droši uztveramo Latvijā raidīto televīzijas programmu pievadišana abonentiem nemainītā veidā. Kabeļtelevīzija nedrīkst attiekties raidīt savas darbības teritorijā uztveramās televīzijas programmas.

Ārvalstu programmu retranslācija

Jebkuras ārvalsts televīzijas programmas Rīgā vai visas Latvijas tīklos retranslējamas ar kabeļtelevīzijas palīdzību, par ko patērētāji maksā abonentmaksu.